

**Beleidsplan tegen pestgedrag
en
Protocol bij pestgedrag
van
CBS Het Krijt
Assen**

Inhoud

Voorwoord.....	1
I Anti-pestbeleid op Het Krijt.....	2
II Protocol bij pestgedrag	6
III Adviezen aan de ouders	7
Bijlagen	9
Bijlage 1: Stop-dank-je-wel-methode.....	9
Bijlage 2: De ‘stop, hou op!’ methode.....	9
Bijlage 3: Herstelcontract.....	10
Bijlage 4: Gedragsregels op CBS Het Krijt	10
Bijlage 5: Hoe reageren we op ongewenst gedrag van kinderen?.....	12
Bronvermelding	18

Voorwoord

Voor u ligt het Beleidsplan tegen pestgedrag en het Protocol bij pestgedrag van CBS Het Krijt in Assen.

Om dit gedrag aan te pakken, vindt CBS Het Krijt een aantal stelregels van groot belang voor kinderen, teamleden en ouders:

- Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Kinderen en volwassenen mogen elkaar respectvol aanspreken op regels en afspraken;
- We streven ernaar om met plezier naar school te gaan door elkaar te steunen en respect te tonen.
- Het is geen klikken als een kind de leerkracht inschakelt voor hulp.
- Alle betrokkenen zijn medeverantwoordelijk voor een goede sfeer op school en hebben de verantwoordelijkheid om pestgedrag samen aan te pakken.

In dit beleidsplan kunt u lezen wat wij onder pesten verstaan, wat wij doen om pesten tegen te gaan en hoe wij daar de kinderen en ouders bij betrekken.

Pesten lijkt soms onoplosbaar. Toch is pesten, volgens de website kivaschool.nl wel te bestrijden als er systematisch en voortdurend aan gewerkt wordt. Dit houdt volgens kivaschool.nl in:

- Kinderen die gepest worden moeten weten dat zij thuis en op school kunnen rekenen op steun.
- Op school en thuis moet er aandacht zijn voor signalen van kinderen die kunnen wijzen op pestgedrag. Leerkrachten en ouders moeten hier met de kinderen over praten om samen tot een oplossing te komen.
- Leerkrachten moeten zich ervan bewust zijn dat pestgedrag invloed heeft op de hele groep. Het beïnvloeden van gedrag van alle leerlingen is daarom belangrijk in de aanpak van pestgedrag.
- In school moet duidelijk zijn dat pesten niet toegestaan is.

Dit beleidsplan wordt onderschreven door het personeel, de medezeggenschapsraad en de directie van CBS Het Krijt.

I Anti-pestbeleid op Het Krijt

Wat is pesten?

Er is een duidelijk verschil tussen pesten en plagen. Bij plagen is er sprake van incidenten en van een gelijke machtsverhouding, er is geen winnaar of verliezer.

Bij pesten is er meestal meer aan de hand. Het gaat bij pesten om een combinatie van:

Machtsverschil: de gepeste is jonger, kleiner, minder sterk, minder machtig of staat tegenover een meerderheid.

Schade: er ontstaat lichamelijke, materiële en/of geestelijke schade.

Langdurig: het pesten houdt niet na één keer op, maar gaat lange tijd door.

Herhaald: het gaat vaak om dezelfde pester(s) die het op één slachtoffer gemunt heeft/hebben.

Opzet: de pester weet meestal heel goed dat het om pesten gaat, maar gaat er (zoveel mogelijk buiten het zicht van de leraren en de leiding) bewust mee door. Bij ernstige en langdurige gevallen van pesten is er in feite sprake van 'herhaald geweld'.

De hele groep: Bij pesten zijn vaak meerdere kinderen uit de groep betrokken. Pesters worden vaak aangemoedigd en geholpen door meelopers. Daardoor voelen ze zich gesterkt. Veel kinderen houden zich afzijdig. Ze zien dat er gepest wordt, maar zeggen of doen niets.

Signalen die wijzen op pesten

Er zijn veel signalen die erop kunnen wijzen dat een kind wordt gepest. Onderstaande signalen kunnen signalen van pesten zijn, maar dat hoeft niet. Het is vooral belangrijk om te letten op **verandering van gedrag** van kinderen.

- Vaak alleen staan in de pauze
- Tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan
- Een spel is "toevallig" steeds net begonnen als hij/zij erbij komt
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen
- Niet naar buiten willen op school
- Zuchten, piepen en steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben
- Andere kinderen vinden alles maar stom van het betreffende kind, er wordt over hem/haar geroddeld en negatief gereageerd op zijn/haar fouten
- Niet meer naar school willen of aangeven zich ziek te voelen
- Prikkelbaar zijn
- Zich opsluiten in huis
- Nooit worden uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten
- Treuzelen met naar huis gaan
- Buikpijnklachten
- Slecht slapen
- Schoolprestaties lopen terug
- Vaak spullen kwijt zijn

kinderen die pesten:

- vertellen vaak hoe populair ze zijn;
- zijn vaak opstandig en willen steeds hun zin hebben;
- verzwijgen vaak wat ze buitenshuis doen;
- roddelen vaak over anderen;
- zijn vaak trots op lichamelijke prestaties;
- zijn vaak agressief tegen kinderen en volwassenen in woorden en daden;
- vertonen vaak stoer gedrag en taalgebruik.

Wat doen we om pesten te voorkomen?

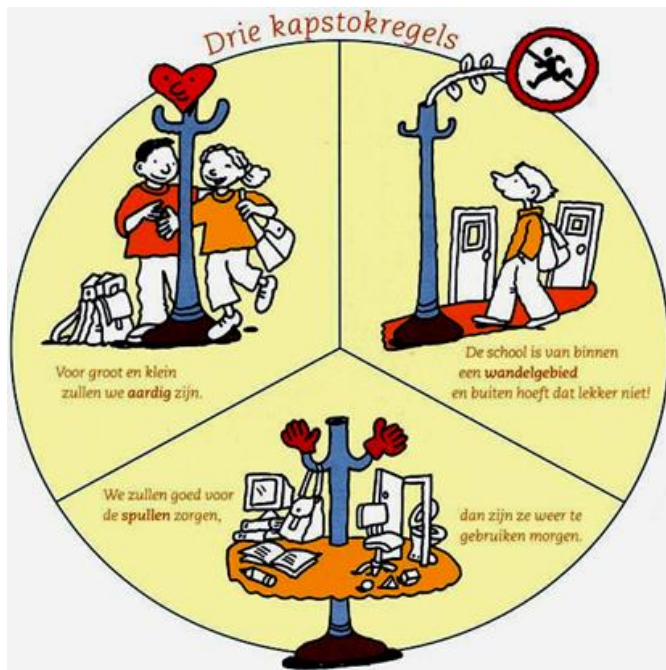
Om pesten zoveel mogelijk te voorkomen, streven wij op school naar een goede onderlinge sfeer. Dit doen we door uit te dragen dat verschillen tussen mensen een positief gegeven is en door duidelijke regels te hanteren over de omgang met elkaar. Agressief gedrag wordt niet getolereerd. Ruzies worden uitgesproken. We nemen stelling tegen pestgedrag.

Concreet doen wij het volgende:

- Het team heeft gedragsregels vastgesteld die beschrijven hoe we vorm willen geven aan een veilige school, waar vriendelijk met elkaar wordt omgegaan en waar ondersteuning geboden wordt wanneer dat nodig is. Elke week is er een gedragsregel “regel van de week”. Deze regel staat die week centraal in de hele school. De regel van de week wordt zichtbaar gemaakt in de klassen, bij de ingangen van de school en in de “Krijtjes” en op de website. De gedragsregels zijn opgenomen in de bijlage 4: gedragsregels op CBS Het Krijt.
- Leerkrachten leren en stimuleren leerlingen om de regels en afspraken toe te passen.
- Leerkrachten zien erop toe dat leerlingen zich aan de regels en afspraken houden.
- Wanneer leerlingen zich niet aan de regels of afspraken houden, treden leerkrachten op zoals we hebben afgesproken en zoals Teitler (2012) adviseert: responsief bij een lichte overtreding, directief bij een zware overtreding. Zie bijlage: Hoe reageren we op CBS Het Krijt op ongewenst gedrag van kinderen?
- Leerkrachten werken aan zelfvertrouwen van leerlingen door hen te complimenteren.
- Leerkrachten leren kinderen elkaar complimenten te geven. Hierdoor kan een kind zelfverzekerder reageren op andere kinderen. Een kind die zelfverzekerd is, is volgens Young (2013) veelal zelfstandig in staat om kleine pesterijtjes te stoppen zodat het niet steeds erger wordt.
- Bij conflicten wordt de ‘stop, hou op!’ methode gehanteerd:

Stap 1	Zeg duidelijk dat je wilt dat de ander stopt
Stap 2	Zeg boos dat je wilt dat de ander stopt
Stap 3	Waarschuw de ander: als je nu niet stopt dan meld ik het bij de leerkracht
Stap 4	Meld het voorval bij de leerkracht en vraag om hulp

- Er wordt gewerkt met de 3 kapstok regels.

- Er wordt gewerkt met de methode *Kinderen en hun sociale talenten* (2003). Een methode die de *sociale en emotionele ontwikkeling* van kinderen stimuleert. Onderwerpen als positief reageren, erbij horen, groepsdruk, respect veiligheid, omgaan met elkaar, omgaan met verschillen, rollen in een groep, aanpak van ruzies etc. komen regelmatig aan de orde.
- De leerkracht handelt volgens de *Stop-dank-je-wel-methode* van Theo Klungers (2006). Doel van deze methode is negatief gedrag stoppen en positief gedrag stimuleren.

STOP - DANK-JE - WEL- METHODE

Leerling vertoont ongewenst gedrag.

Begeleider verwoordt gewenst gedrag op een positieve manier.

Begeleider geeft een voorteken als de leerling doorgaat met ongewenst gedrag.

Begeleider zegt "stop" en herhaalt het gewenst gedrag.

Er zijn nu twee mogelijkheden:

Leerling gaat door met ongewenst gedrag, een vooraf afgesproken maatregel volgt.

Leerling stopt met ongewenst gedrag. Dit positieve gedrag wordt direct beloond door te zeggen: Dank je wel.

- De leerkracht legt bovenstaande aanpakken uit op de informatieavond voor ouders.
- Er wordt regelmatig gewerkt met verschillende werkvormen van coöperatief leren.
- Tijdens het buitenspelen stellen leerkrachten zich op strategische plekken op zodat ze goed overzicht hebben op de kinderen. Zij houden toezicht op het spelgedrag van de kinderen en zijn aanspreekbaar.
- De bouwcoördinatoren zorgen ervoor dat het onderwerp pesten en/of grensoverschrijdend gedrag regelmatig geagendeerd wordt op de bouwvergadering.
- De commissie sociaal emotionele ontwikkeling zorgt ervoor dat het onderwerp pesten en/of grensoverschrijdend gedrag regelmatig geagendeerd wordt op de personeelsvergadering.
- Een aantal leerkrachten heeft een aanvullende opleiding gevolgd om pestgedrag en grensoverschrijdend gedrag vroegtijdig te kunnen signaleren en aan te pakken. Zij delen hun kennis met de overige leerkrachten.
- Leerkrachten kunnen gebruik maken van een sociogram. www.sometics.nl (in ontwikkeling).

II Protocol bij pestgedrag

Bij een peestsituatie worden de volgende stappen doorlopen:

1	Het gepeste kind probeert het zelf op te lossen met de 'stop, hou op!' methode.
↓geen oplossing↓	
2	Het gepeste kind meldt het pestgedrag bij de groepsleerkracht. De groepsleerkracht voert een gesprek met beide kinderen om helder te krijgen wat er gebeurd is. De leerkracht maakt afspraken met beide kinderen en ziet er op toe dat de afspraken nageleefd worden.
↓geen oplossing↓	
3	Er volgen twee gesprekken: Ouders van de pester + pester + leerkracht. Ouders van het gepeste kind + gepest kind + leerkracht. De pester ondertekent een herstelcontract (bijlage 3). In dit contract wordt het probleem omschreven en afspraken vastgelegd.
↓geen oplossing↓	
4	De peestsituatie wordt in de groep van het gepeste kind besproken. Hierin staat centraal dat pestgedrag niet wordt getolereerd. Pestgedrag wordt altijd gemeld bij de leerkracht. Kinderen worden gestimuleerd om elkaar te corrigeren bij pestgedrag. De leerkracht kan het voorval ook inbrengen in de bouwvergadering om samen met de collega's naar oplossingen te zoeken.
↓geen oplossing↓	
5	De pester wordt naar de directie gestuurd voor een directief gesprek. De directie geeft als straf een schrijfpdracht. Deze moet voldoen aan het volgende: <ul style="list-style-type: none"> - Stilstaan bij het eigen gedrag; - Stilstaan bij de gevolgen voor de ander; - Nadenken over de rechtvaardiging die hij aanvoert; - Nadenken over een mogelijk alternatief; - Nadenken over de hulp die hij nodig heeft om niet meer te pesten. Ouders van beide kinderen worden op de hoogte gesteld. De directie neemt contact op met de ouders. Informatie geven over het time-out protocol.
↓geen oplossing↓	
6	Directie belt met ouders van beide kinderen en zet het protocol 'schorsing en verwijdering van leerlingen' in werking.

Belangrijk:

Het is belangrijk dat er dossier wordt bijgehouden van de genomen stappen en het aanspreken van de leerling op zijn of haar gedrag. Ook de oudergesprekken moeten schriftelijk worden vastgelegd en eventueel worden ondertekend. Alle dossierstukken of observaties moeten worden voorzien van een datum. Deze gegevens zijn noodzakelijk wanneer we over moeten gaan tot schorsing. Bij elk incident wordt er bepaald of er responsief of directief gehandeld wordt door de leerkracht. Dit is beschreven in de bijlage: hoe reageren we op ongewenst gedrag van kinderen.

Wat kunnen ouders doen als de aanpak van school niet gewerkt heeft:

Als de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert, kunnen ouders gebruik maken van de klachtenregeling. Deze staat vermeld op de website van de school:

<http://www.cbshetkrijt.nl/algemeen/klachtenregeling.html>

III Adviezen aan de ouders

Op de website www.kivaschool.nl staan veel tips voor ouders die met pesten geconfronteerd worden. Hieronder vindt u een aantal van deze tips.

Tips voor ouders van kinderen die gepest worden

- Als u weet of denkt dat uw kind gepest wordt, praat er dan over met uw kind. Soms vinden kinderen het moeilijk om erover te vertellen, dus houd er rekening mee dat uw kind het pesten zou kunnen ontkennen.
- Moedig uw kind aan om erover te vertellen en zeg dat u wilt helpen.
- Vertel uw kind dat niemand het recht heeft om hem/haar te pesten.
- Beloof niet om geheim te houden wat uw kind u vertelt. Als er sprake is van pesten, kunt u dat niet waarmaken.
- Probeer samen met uw kind oplossingen te bedenken die gericht zijn op het weerbaar opstellen van uw kind, zo nodig met deskundige hulp.
- Probeer samen met uw kind te bedenken hoe situaties vermeden kunnen worden waarin gemakkelijk gepest kan worden.
- Bedenk samen met uw kind verschillende manieren om vriendschappen te sluiten en te onderhouden.
- Stimuleer uw kind om andere kinderen thuis uit te nodigen en zorg ervoor dat uw kind zich daarbij veilig voelt.
- Meld het bij de leerkracht van uw kind
- Vertel uw kind: pesten is niet jouw schuld, we gaan er samen iets aan doen, we helpen je om het te stoppen.
- Leer uw kind NEE te zeggen.
- Zoek informatie over pesten, bijvoorbeeld op de website www.kiva.nl

Tips voor ouders van kinderen die gepest worden door middel van cyberpesten

- Leer uw kind om berichten van de pester of onbekende personen niet te openen.
- Leer uw kind niet te reageren op pestberichten.
- Als de pester op dezelfde school zit als uw kind, meld het dan bij de leerkracht.
- Als het pesten doorgaat, wijzig dan het emailadres of telefoonnummer van uw kind.
- Bewaar pestberichten als bewijsmateriaal.
- Stuur mails van de pester of onbekende personen door naar uw eigen mailadres en verwijder daarna de mail uit het mailadres van uw kind. Zo hoeft uw kind ze niet te lezen.
- Neem contact op met de beheerder van de website als er kwetsende foto's of berichten van uw kind worden gepubliceerd. De beheerder kan materialen verwijderen en waarschijnlijk de schrijver achterhalen. Sla belastende materialen op als bewijsmateriaal. Neem, als het pesten zeer ernstige vormen aanneemt, contact op met de politie.

Tips voor ouders van kinderen die pesten

- Probeer met een neutrale houding te ontdekken wat er aan de hand is.
- Probeer te ontdekken wat de rol van uw kind is bij het pesten. Houd er rekening mee dat uw kind het pesten zou kunnen ontkennen of verminderen.
- Laat uw kind merken dat u dit gedrag afkeurt en help uw kind onderscheid maken tussen plagen en pesten.
- Leer uw kind zich in te leven in de situatie van het slachtoffer.
- Maak duidelijk dat u het pesten niet accepteert, maar dat u wel van uw kind houdt.
- Leg uw kind uit wat u acceptabel gedrag vindt.
- Vraag uw kind waar hij geweest is, met wie en wat hij gedaan heeft.
- Bedenk samen met uw kind wat hij nodig heeft om zijn gedrag te veranderen.
- Bedenk samen hoe uw kind met vrienden kan omgaan en in een groep positieve aandacht kan krijgen.
- Complimenteer uw kind zodra u ziet dat hij kleine stapjes vooruit maakt.
- Leer uw kind dat negatief gedrag negatieve aandacht tot gevolg heeft. Positief gedrag leidt tot positieve aandacht.
- Neem contact op met de leerkracht.

Tips voor ouders van buitenstaanders

Wanneer er gepest wordt in een groep, zijn er vaak ook buitenstaanders. Buitenstaanders zijn kinderen die niet meedoen aan het pesten. Zij kunnen echter een belangrijke rol spelen bij het voorkomen en stoppen van pesten.

- Leer uw kind om zich tegen pesten uit te spreken.
- Praat samen over de gevoelens die pesten bij uw kind oproept wanneer hij/zij ziet dat anderen gepest worden.
- Stimuleer uw kind met anderen te praten over pesten. Wat kunnen de kinderen samen doen om het pesten te stoppen?
- Vertel uw kind dat pesten onacceptabel is.
- Moedig uw kind aan om pesten te melden bij de leerkracht.

Tips voor alle ouders

Kinderboeken

De leerlingen kunnen diverse boeken over dit onderwerp lenen in de schoolbibliotheek of de algemene bibliotheek. www.bibliotheekassen.nl

Bijlagen

- 1) Stop-dank-je-wel-methode
- 2) De 'stop, hou op!' methode
- 3) Herstelcontract
- 4) Gedragsregels op CBS Het Krijt
- 5) Hoe reageren we op CBS Het Krijt op gedrag van kinderen?

Bijlage 1: Stop-dank-je-wel-methode

Doel

- direct afstoppen van negatief gedrag
- stimuleren van positief gedrag

- Leerling vertoont ongewenst gedrag.
- Leerkracht verwoordt gewenst gedrag op een positieve manier.
- Leerkracht geeft een voorteken als de leerling doorgaat met ongewenst gedrag.
- Leerkracht zegt stop en herhaalt het gewenst gedrag.

Er zijn nu twee mogelijkheden:

- Leerling gaat door met ongewenst gedrag, een sanctie volgt.
- Leerling stopt met ongewenst gedrag. Dit positieve gedrag wordt direct beloond door te zeggen: **Dank je wel.**

Bijlage 2: De 'stop, hou op!' methode

Stap 1	Zeg duidelijk dat je wilt dat de ander stopt
Stap 2	Zeg boos dat je wilt dat de ander stopt
Stap 3	Waarschuw de ander: als je nu niet stopt dan meld ik het bij de leerkracht
Stap 4	Meld het voorval bij de leerkracht en vraag om hulp

Bijlage 3: Herstelcontract

Herstelcontract met:

Hierbij beloof ik dat ik.....niet meer zal lastig vallen met/door
.....
.....
.....

Ik begrijp dat daar last van heeft.

Ik heb hierover eerder gesprekken gehad met de leerkracht en met het kind/de kinderen dat/die ik lastig viel met boven genoemd gedrag. Ik ben toch doorgedaan met dit gedrag. Ik heb nu weer een gesprek gehad met de leerkracht en beloof nu door ondertekening van dit contract te stoppen met boven genoemd gedrag.
We gaan gewoon weer gezellig met elkaar om en letten niet extra op elkaar.

Datum:

Mijn naam:

Naam van de leerkracht:

Mijn ouders weten van deze afspraak af en ondersteunen mij bij het houden aan deze afspraak.

Getekend:

Afspraak met:

..... heeft/hebben aan mij excuus aangeboden en dat vind ik goed. Hij/zij belooft/beloven nu te stoppen met boven genoemd gedrag. We gaan weer gewoon en gezellig met elkaar om en letten niet extra op elkaar.

Elke heb ik een gesprek met de leerkracht om te controleren of iedereen zich aan de afspraak houdt. We gaan daarmee door tot

Datum:Mijn naam:

Mijn ouders weten van deze afspraak af.

Getekend:

Bijlage 4: Gedragsregels op CBS Het Krijt

Respect in houding en gedrag;

- We luisteren naar elkaar
- We laten elkaar uitspreken
- We houden rekening met elkaars gevoelens en wensen
- We houden rekening met elkaars mogelijkheden en behoeften
- We accepteren dat we verschillend zijn
- We hebben respect voor elkaars afkomst en (geloofs-) overtuigingen
- We behandelen elkaar vriendelijk en met respect
- We noemen elkaar bij de naam
- We luisteren naar de leerkracht, overig personeel en hulphouders en voeren opdrachten uit zoals aangegeven

Vertrouwen in elkaar / zelfvertrouwen;

- We proberen de goede dingen van elkaar en van onszelf te zien
- Er is ruimte voor de mening van iedereen

Eerlijkheid;

- We proberen open met elkaar te communiceren
- We proberen elkaar te begrijpen
- We proberen problemen bespreekbaar te maken
- We proberen betrouwbaar te zijn
- We spreken de waarheid

Verantwoordelijkheid;

- We komen onze afspraken na
- We hebben aandacht voor elkaar en leven met elkaar mee
- We gaan zorgvuldig om met eigen en andermans materiaal
- We helpen elkaar als dat kan en als dat mag
- We doen ons werk zo goed mogelijk
- Als er iets met iemand gebeurt, proberen we elkaar te helpen

Veiligheid;

- We lossen ruzie op met de 'stop, hou op!' methode:
 - Stap 1 Zeg duidelijk dat je wilt dat de ander stopt
 - Stap 2 Zeg boos dat je wilt dat de ander stopt
 - Stap 3 Waarschuw de ander: als je nu niet stopt dan meld ik het bij de leerkracht
 - Stap 4 Meld het voorval bij de leerkracht en vraag om hulp
- We accepteren geen pestgedrag
- We komen op voor kinderen die gepest worden
- We spelen en werken volgens de regels van de school en de groep
- We brengen onszelf en anderen niet in gevaar

Bijlage 5: Hoe reageren we op ongewenst gedrag van kinderen?

Peter Teitler (2012), gespecialiseerd in gedragsproblemen, stelt: Het is goed om kinderen vooraf te vertellen hoe het systeem werkt. Daar hoort ook waarschuwen bij. Zo ben je voorspelbaar. Waarschuw slechts een enkele keer. Zo voorkom je dat je hard op moet treden. Een waarschuwing aan één leerling, is een waarschuwing aan alle leerlingen. Bepaal voordat je optreedt, hoe vervelend het gedrag van de leerling is. Dat moet bepalend zijn voor jouw handelen. Er moet op school een welomschreven onderscheid worden gemaakt tussen gedrag. Dat voorkomt dat gedrag bij de ene leerkracht zwaarder wordt bestraft dan bij de andere en dat leerlingen zwaar gestraft worden voor kleine overtredingen. Een lichte overtreding gaat volgens Teitler (2012) zwaarder wegen zodra de overtreding zich vijf keer voordoet. Op CBS Het Krijt hebben we gedrag in drie categorieën ingedeeld: een beetje vervelend, behoorlijk vervelend en absoluut ontoelaatbaar gedrag. Zodra een leerling drie keer een beetje vervelend gedrag heeft vertoond, wordt dit als behoorlijk vervelend gedrag aangemerkt. Na drie keer behoorlijk vervelend gedrag, wordt dit als absoluut ontoelaatbaar gedrag beschouwd. Na drie keer absoluut ontoelaatbaar gedrag wordt het protocol ‘schorsing en verwijdering van leerlingen’ in werking gezet.

ONDERBOUW

	Gedrag leerling	Leerkr. reageert d.m.v.	Consequenties voor de leerling
Beetje vervelend	<ul style="list-style-type: none"> - rennen in de gang - voor de beurt praten - jokken - naar het toilet aan het begin van de dag in de kring 	<ul style="list-style-type: none"> - Waarschuwen en de leerling vragen opnieuw te lopen. - Eén keer waarschuwen en dan een andere plek in de kring. - De waarheid uitzoeken, terug naar de situatie. - Voor toiletbezoek wordt de ketting gebruikt; leerlingen mogen één voor één naar het toilet, maar niet tijdens de kring, tenzij de leerling het niet meer kan ophouden. 	<ul style="list-style-type: none"> - Opnieuw lopen - andere plek - gesprek met de leerkracht - leerling wordt teruggestuurd naar de stoel <p>Zodra een leerling drie keer een beetje vervelend gedrag heeft vertoond, wordt dit als behoorlijk vervelend gedrag aangemerkt.</p>

<p>Behoorlijk vervelend</p>	<ul style="list-style-type: none"> - schelden - liegen - slaan of schoppen - niet taakgericht werken op leerplein of in een hoek 	<ul style="list-style-type: none"> - een responsief gesprek voeren waarbij de leerling bewust gemaakt wordt van zijn gedrag - Een gesprek voeren, vragen waarom, beide partijen horen. - De leerling krijgt even tijd om af te koelen en te bezinnen, daarna wordt een gesprek gevoerd. - Eén keer waarschuwen en anders: hoek opruimen en uit de kasten kiezen. 	<ul style="list-style-type: none"> - de leerling biedt excuses aan en geeft aan wat hij geleerd heeft van zijn fout. - leerkracht geeft aan hoe erg het is wanneer je voorgelogen wordt en de leerling biedt zijn excuses aan. - een time-out plek en een gesprek. - Hoek opruimen en vervolgens een taakje van de leerkracht <p>Na drie keer behoorlijk vervelend gedrag, wordt dit als absoluut ontoelaatbaar gedrag beschouwd.</p>
<p>Absoluut ontoelaatbaar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - De leerkracht schoppen of slaan - driftbuien - met materialen gooien - bewust naast de wc plassen 	<ul style="list-style-type: none"> - De leerling gaat naar een afkoelplek en wordt daarna kort en streng aangesproken. - De leerkracht gaat kijken of het toilet na gebruik nog nat is. - een directief gesprek voeren 	<ul style="list-style-type: none"> - Ouders worden op de hoogte gebracht. De leerling moet zijn excuses aanbieden. - De leerling wordt gecontroleerd.

MIDDENBOUW

	Gedrag leerling	Leerkr. reageert d.m.v.	Consequenties voor de leerling
Beetje vervelend	<ul style="list-style-type: none"> - afleiden; - praten op de gang; - te vaak naar toilet; - herhaaldelijk ongewenste geluiden maken; - klikken. 	<p>Een keuze uit onderstaande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - de leerkracht helpt de regel herinneren en waarschuwt de leerling. Bij herhaling: leerling uit de kring plaatsen, naam op het bord/nablijven; - de leerkracht helpt de regel herinneren en stelt de leerling voor de keuze: doorgaan met negatief gedrag of kiezen voor goed gedrag door het goede te doen; - een responsief gesprek voeren waarbij de leerling bewust gemaakt wordt van zijn gedrag. 	<p>De leerling wordt uit de kring geplaatst, naam op het bord: nablijven.</p> <p>Gesprek met de leerkracht</p> <p>Zodra een leerling drie keer een beetje vervelend gedrag heeft vertoond, wordt dit als behoorlijk vervelend gedrag aangemerkt.</p>
Behoorlijk vervelend	<ul style="list-style-type: none"> - boeren; - neuspeuteren; - wippen op de stoel; - voor de beurt praten. 	<ul style="list-style-type: none"> - een responsief gesprek voeren waarbij de leerling bewust gemaakt wordt van zijn gedrag; - bij herhaling moet de leerling nablijven 	<ul style="list-style-type: none"> - leerkracht bepaalt wie de ouders op de hoogte stelt: leerkracht of leerling - een schrijfofdracht in relatie met het voorval. (Zie stap 5 Protocol bij

			pestgedrag) - nablijven Na drie keer behoorlijk vervelend gedrag, wordt dit als absoluut ontoelaatbaar gedrag beschouwd.
Absoluut ontoelaatbaar	- dingen stuk maken; - kwetsende opmerkingen maken; - bijten, schoppen, spugen, slaan, pijn doen, uitschelden; - pestgedrag.	- nablijven - een directief gesprek voeren	- Ouders worden op de hoogte gebracht. Na drie keer absoluut ontoelaatbaar gedrag wordt het protocol 'schorsing en verwijdering van leerlingen' in werking gezet.

BOVENBOUW

	Gedrag leerling	Leerkr. reageert d.m.v.	Consequenties voor de leerling
Beetje vervelend	- snoepen - harder praten dan nodig - rennen in de gang	- Leerkracht herhaalt de regel. - waarschuwen en de leerling vragen opnieuw te lopen - een responsief gesprek voeren waarbij de leerling bewust gemaakt wordt van zijn gedrag	- snoep inleveren, na schooltijd mag de leerling het ophalen. - opnieuw lopen Zodra een leerling drie keer een beetje vervelend gedrag heeft vertoond, wordt dit als behoorlijk vervelend gedrag aangemerkt.

<p>Behoorlijk vervelend</p>	<ul style="list-style-type: none"> - onbewust schelden; - schuttingwoorden; - ruzie maken; - uitlachen; - anderen storen. 	<ul style="list-style-type: none"> - een responsief gesprek voeren waarbij de leerling bewust gemaakt wordt van zijn gedrag - bij herhaling moet de leerling nablijven of krijgt een schrijfpdracht. 	<ul style="list-style-type: none"> - bij herhaling wordt de leerling geïsoleerd. - De leerling moet zijn excuses aanbieden. - mogelijk een schrijfpdracht in relatie met het voorval. (Zie stap 5 Protocol bij pestgedrag). <p>Na drie keer behoorlijk vervelend gedrag, wordt dit als absoluut ontoelaatbaar gedrag beschouwd.</p>
<p>Absoluut ontoelaatbaar</p>	<ul style="list-style-type: none"> - materialen van anderen beschadigen, bekladden, vernielen; - uitschelden om kenmerken; - vloeken; - alles waarbij veiligheid van anderen of zichzelf in het geding is; - expres te laat komen. 	<ul style="list-style-type: none"> - mondeling en/of schriftelijk contact met ouders; - iets meegeven en door ouders laten ondertekenen; - nablijven; - een directief gesprek voeren. 	<ul style="list-style-type: none"> - ouders worden op de hoogte gebracht; - de leerling moet zich melden bij de directie voor een indrukwekkend gesprek. De directie geeft een schrijfpdracht in relatie met het voorval. (Zie stap 5 Protocol bij pestgedrag). <p>Na drie keer absoluut ontoelaatbaar gedrag wordt het protocol: 'schorsing en verwijdering van leerlingen' in werking gezet.</p>

Tips van Teitler (2012) bij (een beetje) vervelend gedrag:

- Responsief reageren. D.w.z.: vragend reageren op een signaal van leerlingen.
- Geef de leerling de keuze: je kunt doorgaan met het negatieve gedrag of je houdt je vanaf nu aan de regels. Consequentie moet duidelijk zijn wanneer een leerling doorgaat met negatief gedrag.
- Als leerkracht moet je het ongewenst gedrag van de leerling benoemen en niet de leerling zelf afkeuren.
- Help de leerling de regels te herinneren.
- Wanneer een leerling veelvuldig in de fout gaat, is een non-verbaal teken een fijne afspraak. Hierdoor krijgt de leerling niet altijd een standje in het bijzijn van de hele klas.
- Spreek duidelijk de verwachting uit dat het probleem snel wordt opgelost.
- Blijf als leerkracht altijd rustig.
- Gebruik in gesprek met de leerling ik-boodschappen.
- Zodra de leerling gewenst gedrag laat zien, is het van belang dat je hier direct een compliment over geeft. Beloon dus onmiddellijk bij gewenst gedrag
- Straf ook onmiddellijk na ongewenst gedrag.
- De leerling heeft veel baat bij een schrijfopdracht, mits deze voldoet aan de volgende elementen:
 - Stilstaan bij het eigen gedrag (ik deed...)
 - Stilstaan bij de gevolgen voor de ander/klas (dat betekende het voor de andere kinderen)
 - Nadenken over rechtvaardiging van het voorval (het kwam omdat...)
 - Nadenken over een mogelijk alternatief (de volgende keer wil ik....)
 - Nadenken over problemen (dat vind ik moeilijk omdat....)
 - Nadenken over hulp (ik heb daarbij hulp nodig van de meester/juf nodig, namelijk..)

Tips van Teitler (2012) bij absoluut ontoelaatbaar gedrag:

- Direct en directief handelen. Dat wil zeggen: stellen en zonder discussie uit te lokken. Hier communiceer je in geboden en verboden.
- Je eigen opvatting, verwachting en perspectief centraal stellen en van leerlingen verwachten dat ze doen wat jij zegt.
- De leerling uit de klas verwijderen kan een middel zijn om duidelijk te maken:
 - Dit gedrag wordt nooit getolereerd
 - Andere leerlingen worden beschermdHierin kun je helder reageren door de leerling te laten kiezen. Wanneer de leerling zich aan de regels houdt, mag hij in de klas blijven. Wanneer de leerling zich niet aan de regels houdt, moet hij de klas uit.
Wanneer de leerling de klas uit moet, geef hem de kans om aan het gewenst gedrag te werken.
- Van belang is ervoor te zorgen dat er geen statusverhoging, gezelligheid of winst door de gegeven aandacht optreedt.
- Consequent optreden is zeer belangrijk. Wanneer je dit niet doet, heeft dat tot gevolg dat ongewenst gedrag wordt versterkt.
- Wanneer een leerling eruit wordt gestuurd, is het de taak van de leerkracht om het probleem samen met de leerling op te lossen.

Bronvermelding

- Teitler, P. (2012). *Lessen in orde. Handboek voor de onderwijspraktijk (5e dr.)* Bussum: Uitgeverij Coutinho.
- Voorst van Beest van, K. & Bokkem van, M. (2003) *Kinderen en hun sociale talenten.* Hilversum: Kwintessens Uitgevers
- Young, S. (2013) *Van Pesten naar samenwerken. De Supportgroep: oplossingsgerichte aanpak bij pestgedrag in school (2^e dr.)* Huizen: Uitgeverij Pica.
- Klungers, T. (2006). *Leerkracht-stop-dank-je-wel-methode*
<http://www.nvnlp.nl/pdf/INzicht/2006/zomer%202006/leerkracht.pdf>
- <https://www.kivaschool.nl/>